

P.Z. br. 190

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/25-01/82

URBROJ: 65-25-2

Zagreb, 16. rujna 2025.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 16. rujna 2025. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra hrvatskih branitelja Tomu Medveda i državnog tajnika Darka Nekića.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/25-01/47
URBROJ: 50301-29/23-25-4

Zagreb, 16. rujna 2025.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine”, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine”, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra hrvatskih branitelja Tomu Medveda i državnog tajnika Darka Nekića.

PREDsjedNIK
mr. sc. Andrej Plenković

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (u daljnjem tekstu: Zakon) sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/10. — pročišćeni tekst i 5/14. Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Zakonom o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 84/21.) omogućilo se ostvarivanje statusa i prava onim civilnim stradalnicima Domovinskog rata koji to nisu mogli po do tada važećem zakonu te su uvedena nova prava, odnosno postojeća prava dodatno su prilagođena potrebama korisnika. Zakonom iz 2021. je:

- definirano tko je civilni stradalnik iz Domovinskog rata
- članovima obitelji nestalih civila u Domovinskom ratu omogućeno je ostvarivanje prava po ovom Zakonu i prije proglašenja nestale osobe umrlom.
- otvoren je rok za priznavanje statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata po osnovi bolesti
- ublaženi su uvjeti za ostvarivanje prava na obiteljsku invalidninu:
 - mirovina, radni odnos, samostalna djelatnost više nisu zapreke
 - snižena je dobna granice za ostvarivanje prava na obiteljsku invalidninu
- poboljšana je socio-ekonomski položaj korisnika uvođenjem novih prava:
 - umjesto opskrbnine koja je ukinuta 2013. godine, uvedena je novčana naknada za civilne stradalnike iz Domovinskog rata pod sličnim uvjetima i iznosu kao nekadašnja opskrbnina
 - uvedena je jednokratna novčana pomoć koja iznosi do najviše jedne proračunske osnovice, a ovisno o situaciji po osnovi koje se traži
 - predviđen je posebni dodatak u višem iznosu za civilne invalide koji su bili maloljetni u trenutku stradavanja (1.912,00 kn/253,83 eura)
 - za civilne invalide I. do IV. skupine predviđena je naknada za trošak prilagodbe osobnog automobila kojeg imaju u svom vlasništvu
 - uvedena je mogućnost korištenja usluga veteranskih centara
 - predviđeno je i pružanje primarne pravne pomoći za potrebe ostvarivanja prava iz Zakona koju pružaju Ministarstvo, područne jedinice i prvostupanijska tijela te psihosocijalne pomoći koja se organizira na lokalnoj odnosno županijskoj razini, stacionarno (u prostorijama područnih jedinica i centara za psihosocijalnu pomoć) i mobilno (putem organiziranih posjeta domu i obitelji).

Osnovica za određivanje iznosa i uvjeta za ostvarivanje većine prava predviđenih Zakonom ovisi o proračunskoj osnovici utvrđenoj u Republici Hrvatskoj. Proračunska osnovica za svaku godinu određuje se Zakonom o izvršavanju državnog proračuna, a ona se od uvođenja 2001. godine pa sve do danas nije mijenjala i iznosila je 3.326,00 kuna, odnosno 441,44 eura.

Osnovna pitanja koja treba urediti Zakonom

S obzirom na prethodno, nužne su izmjene koje će iznos osnovnih prava po osnovi oštećenja organizma, odnosno gubitka člana obitelji u Domovinskom ratu prilagoditi potrebama korisnika i trenutačnom ekonomskom stanju u Republici Hrvatskoj.

Osim toga, s obzirom na oštećenje organizma nastalo kao posljedica Domovinskog rata, a koje se dodatno pogoršava s obzirom na starosnu dob korisnika, nužno je opseg prava iz ovoga Zakona proširiti i na područje zdravstvene zaštite.

Također jedno od pitanja koje je potrebno urediti je i proširenje prava na troškove ukopa za posmrtnu ostatke civilnih stradalnika iz Domovinskog rata te propisivanje ukopa po službenoj dužnosti za one civilne stradalnike iz Domovinskog rata koje nema tko ukopati.

Posljedice donošenja Zakona

Iznos osobne invalidnine, posebnog dodatka, dodatka za njegu i pomoć druge osobe, ortopedskog dodatka, obiteljske invalidnine, povećane i uvećane obiteljske invalidnine, novačene naknade u iznosu obiteljske invalidnine, novčane naknade u iznosu povećane i uvećane obiteljske invalidnine i novčane naknade za civilne stradalnike iz Domovinskog rata svake godine će se određivati prema osnovici koju Vlada Republike Hrvatske određuje odlukom. Time će se osigurati rast prava, odnosno pravovremeno prilagođavanje iznosa prava potrebama korisnika i ekonomskom stanju u Republici Hrvatskoj.

Za korisnike osobne invalidnine VI. do X. skupine povećan je postotak od osnovice jednako kao i kod korisnika prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji.

Minimalni postotak oštećenja organizma za ostvarivanje statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata po osnovi bolesti snižen je sa 60 % na 20 %.

Uvedeno je poglavlje kojim se uređuje zdravstvena zaštita:

- ostvarivanje statusa osiguranika u obveznom zdravstvenom osiguranju prema ovome Zakonu, ako to ne može ostvariti po drugoj osnovi
- pravo na oslobođenje od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja
- uređeno ostvarivanje medicinske rehabilitacije
- uređeno ostvarivanje prava na ortopedska pomagala.

Prošireno je i detaljnije uređeno ostvarivanje prava na troškove ukopa.

Dodatno, s obzirom da je riječ o prvim izmjenama Zakona nakon promjene nacionalne valute, izmijenjene su prekršajne odredbe na način da se novčane kazne iskazuju u eurima.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Sredstva za provedbu ovoga Zakona osigurati će se u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2026. godinu i projekcijama za 2027. i 2028. godinu u sklopu razdjela 041 - Ministarstvo hrvatskih branitelja, glave 04105 - Ministarstvo hrvatskih branitelja, na aktivnosti A583008 - Civilni invalidi iz Domovinskog rata, na računu 3721 - Naknade građanima i kućanstvima u novcu.

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA**

Članak 1.

U Zakonu o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 84/21.) u članku 3. stavku 1. točki c) na kraju podtočke 14. briše se veznik: „i“.

Podtočka 15. mijenja se i glasi: „ 15. osiguravanje grobnog mjesta i troškova ukopa“.

Iza podtočke 15. dodaju se podtočke 16. do 19. koje glase:
„16. status osiguranika u obveznom zdravstvenom osiguranju

17. pravo na oslobađanje od sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja

18. pravo na medicinsku rehabilitaciju i

19. pravo na ortopedska pomagala.“.

Članak 2.

U članku 9. stavku 2. riječi. „60%“ zamjenjuju se riječima „20 %“.

Stavak 3. briše se.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3.

Članak 3.

U članku 13. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine određuje se u iznosu od 115 % od osnovice koju odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske.“.

Stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Mjesečni iznos osobne invalidnine invalida od II. do X. skupine određuje se u postotku od osobne invalidnine invalida I. skupine, i to:

Skupina	Postotak
II.	73
III.	55
IV.	41
V.	29
VI.	19
VII.	13
VIII.	7
IX.	5
X.	4

.“.

Članak 4.

U članku 15. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Osnovica za određivanje dodatka za njegu i pomoć druge osobe je mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine.“.

Članak 5.

U članku 17. stavak 1. mijenja se i glasi:

„ (1) Osnovica za određivanje ortopedskog dodatka je mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine.“.

U stavku 3. riječi: „25%“ zamjenjuju se riječima: „50 %“.

Članak 6.

U članku 25. stavak 1. mijenja se i glasi:

„ (1) Osnovica za određivanje visine obiteljske invalidnine je mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine.“.

Članak 7.

U članku 36. stavku 2. točki 3. riječi: „odnosno zbog nezaposlenosti“ zamjenjuju se riječima: „ili novčane naknade na temelju osiguranja za slučaj nezaposlenosti“.

Točka 6. mijenja se i glasi:

„ 6. one i članovi njihova kućanstva u prethodnoj kalendarskoj godini ne ostvaruju prihode više od iznosa potrebnog za podmirenje osnovnih životnih potreba.“.

Članak 8.

Članak 37. mijenja se i glasi:

„(1) Novčana naknada iznosi 30 % od osnovice koju odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske.

(2) Iznos novčane naknade određen sukladno stavku 1. ovoga članka umanjuje se ovisno o ostvarenim prihodima, sukladno pravilniku iz članka 39. ovoga Zakona.“.

Članak 9.

U članku 40. stavku 2. točki 4. iza riječi: „uže“ dodaju se riječi: „i šire“.

Članak 10.

U članku 41. točki 3. iza riječi: „potreba“ dodaje se veznik: „i“.

Na kraju točke 4. briše se veznik: „i“ i stavlja točka.

Točka 5. briše se.

Članak 11.

U članku 43. stavku 1. točka c) mijenja se i glasi:

„c) ne koristi dodatak za njegu i pomoć druge osobe po ovom Zakonu ili inkluzivni dodatak prema propisu kojim se uređuje inkluzivni dodatak.“.

Članak 12.

U članku 44. stavku 1. iza riječi: „školama“ dodaju se riječi: „, te za potrebe studiranja u redovitom ili izvanrednom statusu“.

U stavku 2. riječi: „60% proračunske osnovice“ zamjenjuju se riječima: „iznos određen pravilnikom iz stavka 3. ovoga članka“.

Članak 13.

U članku 45. stavku 1. riječi: „redovitog studiranja“ zamjenjuju se riječima: „studiranja u redovitom statusu“, a riječi: „60% proračunske osnovice“ zamjenjuju se riječima: „iznos određen pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka“.

Članak 14.

Članak 57. mijenja se i glasi:

„(1) Ministarstvo snosi troškove prijevoza i ukopa, uključujući i grobno mjesto, posmrtnih ostataka ekshumiranih i identificiranih civilnih osoba nestalih u Domovinskom ratu.

(2) Ministarstvo snosi troškove prijevoza i ukopa, uključujući i dio troška grobnog mjesta, posmrtnih ostataka umrloga civilnog invalida iz Domovinskog rata.

(3) Ministarstvo snosi troškove prijevoza i ukopa iz stavaka 1. i 2. ovoga članka na području Republike Hrvatske.

(4) Jedinice lokalne samouprave i drugi vlasnici groblja dužni su dati na korištenje grobna mjesta uz podmirenje polovice predviđenog iznosa o svom trošku za umrle civilne invalide iz Domovinskog rata ako oni ili članovi njihove uže i šire obitelji nemaju na korištenju grobno mjesto i ako ga nisu ustupili na korištenje trećoj osobi nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Pravo iz stavka 4. ovoga članka ne obuhvaća i oslobođenje od plaćanja godišnje grobne naknade, osim ako to oslobođenje nije predviđeno drugim propisom.

(6) Ukop posmrtnih ostataka ekshumiranih i identificiranih civilnih osoba nestalih u Domovinskom ratu i umrlih civilnih invalida iz Domovinskog rata koje nema tko ukopati po službenoj dužnosti će organizirati prvostupanjsko tijelo iz članka 71. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

(7) U slučaju iz stavka 6. ovoga članka, Ministarstvo će za ukop civilnog invalida iz Domovinskog rata koji je imao prihod odnosno imovinu zatražiti povrat troškova od nasljednika.

(8) Pravo iz ovoga članka ostvaruje se sukladno pravilniku koji donosi ministar.“.

Članak 15.

Iza članka 59. dodaju se Odjeljci R i S s nazivima i članci 59.a do 59.e koji glase:

„ODJELJAK R STATUS U OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Članak 59.a

(1) Status osiguranika u obveznom zdravstvenom osiguranju, ako isti ne mogu ostvariti prema drugoj osnovi osiguranja utvrđenoj zakonom kojim se uređuje obvezno zdravstveno osiguranje, temeljem svoga statusa imaju:

a) članovi obitelji civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu dok su korisnici prava na obiteljsku invalidninu i

b) civilni invalidi iz Domovinskog rata.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka pravo na zdravstvenu zaštitu i novčane naknade iz obveznoga zdravstvenog osiguranja ostvaruju u opsegu, na način i prema uvjetima utvrđenim zakonom kojim se uređuje obvezno zdravstveno osiguranje.

ODJELJAK S PRAVA IZVAN STANDARDA PRAVA IZ OBVEZNOGA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Članak 59.b

(1) Od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja oslobađaju se:

a) članovi obitelji civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu dok su korisnici prava na obiteljsku invalidninu i

b) civilni invalidi iz Domovinskog rata.

(2) Iznimno od stavka 1. točke a) ovoga članka, djeca civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu oslobađaju se od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja i nakon što im prestane pravo na obiteljsku invalidninu ili novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, odnosno ako nisu korisnici prava na obiteljsku invalidninu odnosno novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine:

a) ako su nezaposleni i ako su za vrijeme korištenja obiteljske invalidnine odnosno novčane naknade u iznosu obiteljske invalidnine ostali bez roditeljske skrbi drugog roditelja ili je nastupila smrt drugog roditelja ili

b) dok su korisnici prava iz članka 36. ovoga Zakona.

Članak 59.c

(1) Civilni invalid iz Domovinskog rata može ostvariti pravo na bolničku medicinsku rehabilitaciju u svezi oštećenja organizma nastalog pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) postoji funkcionalno oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona
- b) nemogućnost provođenja ambulantne rehabilitacije u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj ustanovi
- c) postoji medicinska opravdanost za provođenje bolničke medicinske rehabilitacije i
- d) ne postoje kontraindikacije za provođenje bolničke medicinske rehabilitacije i drugi medicinski razlozi za uskratu bolničke medicinske rehabilitacije.

(2) Pravo na bolničku medicinsku rehabilitaciju prema ovom Zakonu po istoj bolesti, ozljedi ili ranjavanju može se ostvariti svakih 12 mjeseci.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, civilni invalidi iz Domovinskog rata I. i II. skupine oštećenja organizma mogu ostvariti pravo na bolničku medicinsku rehabilitaciju zbog iste bolesti, iste ozljede ili istog ranjavanja prema odredbama ovoga Zakona dvaput godišnje ako postoji medicinska opravdanost za provođenje bolničke medicinske rehabilitacije.

(4) Prednost pri ostvarivanju prava na bolničku medicinsku rehabilitaciju pod jednakim uvjetima imaju civilni invalidi iz Domovinskog rata od I. do IV. skupine oštećenja organizma.

Članak 59.d

(1) Civilni invalid iz Domovinskog rata može ostvariti pravo na ortopedska i druga pomagala koja nisu utvrđena kao standard prava na zdravstvenu zaštitu prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju za oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona.

(2) Prednost pri ostvarivanju prava iz stavka 1. ovoga članka imaju civilni invalidi iz Domovinskog rata 100 % I. skupine.

Članak 59.e

Odredbe o načinu ostvarivanja prava iz članka 53.c i 53.d ovoga Zakona razradit će se pravilnikom kojeg donosi ministar, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo.“.

Članak 16.

Članak 60. mijenja se i glasi:

„(1) Proračunska osnovica kao osnovica za utvrđivanje prava iz ovoga Zakona utvrđuje se svake godine zakonom kojim se uređuje izvršavanje državnog proračuna za tekuću godinu.

(2) Osnovice za određivanje prava iz članaka 13. i 37. ovoga Zakona određuju se svake godine odlukom Vlade Republike Hrvatske.

(3) Odluka iz stavka 2. ovoga članka donosi se jednom godišnje, najkasnije u lipnju tekuće godine za narednu godinu.

(4) Iznos osnovice za narednu godinu određen odlukom iz stavka 2. ovoga članka ne može biti niži od iznosa određenog za prethodnu godinu.“.

Članak 17.

Iza članka 61. dodaje se članak 61.a koji glasi:

„Članak 61.a

Ministar pravilnikom propisuje:

a) način obračuna i isplate novčanih primanja i drugih troškova iz nadležnosti Ministarstva po ovom Zakonu i

b) način vođenja evidencije o obavljenim isplatama, kontrolu obračuna i isplata ostvarenih prava te uvjeta za ostvarivanje prava iz ovoga Zakona.“.

Članak 18.

U članku 71. stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) Prvostupanjsko tijelo nadležno za rješavanje o pravu na naknadu troškova prilagodbe osobnog automobila iz članka 19. ovoga Zakona, o pravu na bolničku medicinsku rehabilitaciju iz članka 59.c ovoga Zakona i o pravu na ortopedska i druga pomagala iz članka 59.d ovoga Zakona je Ministarstvo.“.

Članak 19.

U članku 77. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Nalaz i mišljenje prvostupanjskog vijeća, kojim su utvrđene činjenice za stjecanje prava prema ovom Zakonu ili kojim je utvrđeno oštećenje organizma u vezi s okolnostima iz Domovinskog rata manje od 20 %, prije donošenja prvostupanjskog rješenja, podliježe reviziji liječničkog vijeća sastavljenog od pet liječnika specijalista (u daljnjem tekstu: revizijsko vijeće).“.

Članak 20.

U članku 87. stavku 1. riječi: „10.000,00 do 300.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „1.320,00 do 39.810,00 eura“.

U stavku 2. riječi: „5000,00 do 50.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „660,00 do 6.630,00 eura“.

U stavku 3. riječi: „10.000,00 do 50.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „1.320,00 do 6.630,00 eura“.

Članak 21.

U članku 88. stavku 1. riječi: „5000,00 do 50.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „660,00 do 6.630,00 eura“.

U stavku 2. riječi: „10.000,00 do 50.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „1.320,00 do 6.630,00 eura“.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22.

(1) Odluku iz članka 16. ovoga Zakona za 2026. godinu Vlada Republike Hrvatske donijet će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Ministar nadležan za hrvatske branitelje pravilnike iz članka 15. i 17. ovoga Zakona donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Ministar nadležan za hrvatske branitelje uskladit će pravilnike iz članka 39., 42., 44. i 57. Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 84/21.) s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 23.

(1) Korisnicima koji su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona korisnici prava na osobnu invalidninu, posebnog dodatka, dodatka za njegu i pomoć druge osobe, ortopedskog dodatka, obiteljske invalidnine, povećane i uvećane obiteljske invalidnine, novčane naknade u iznosu obiteljske invalidnine, novčane naknade u iznosu povećane i uvećane obiteljske invalidnine i novčane naknade za civilne stradalnike prema Zakonu o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 84/21.), po službenoj dužnosti iznos prava uskladit će se s odredbama ovoga Zakona.

(2) Prevođenje iz stavka 1. ovoga članka izvršit će po službenoj dužnosti nadležno upravno tijelo županije odnosno Grada Zagreba.

(3) Kada se nakon prevođenja iz stavka 1. ovoga članka priznato pravo određuje u većem iznosu, pravo se priznaje od prvoga dana sljedećeg mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Prevođenje iz stavka 1. ovoga članka izvršit će se u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 24.

(1) Za osobe koje su sukladno članku 9. stavku 2. Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 84/21.) podnijele zahtjev za ostvarivanje statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata, a nisu ostvarile status civilnog invalida iz Domovinskog rata po osnovi bolesti jer im je u postupku vještačenja utvrđen postotak oštećenja organizma između 20 % i od 60 %, po službenoj dužnosti će se pokrenuti postupak radi priznavanja statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata sukladno članku 2. ovoga Zakona.

(2) U postupku pokrenutom sukladno stavku 1. ovoga članka, nije potrebno ponovno pribavljati nalaz i mišljenje prvostupanjskog liječničkog vijeća, već se predmet šalje na revizijsko liječničko vijeće.

Članak 25.

Postupci započeti po Zakonu o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 84/21.) u povodu kojih do stupanja na snagu ovoga Zakona nije doneseno izvršno rješenje, riješit će se prema ovom Zakonu, ako je to za korisnika povoljnije.

Članak 26.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ž E N J E

Članak 1.

Ovim se člankom mijenja članak 3. Zakona u kojem se nabrajaju prava koja se uređuju ovim Zakonom. Tako se dodaju nove podtočke kako bi se u ovom članku obuhvatila i prava koja se ovim Zakonom uvode odnosno proširuju.

Članak 2.

Ova izmjena ima za cilj sniziti minimalni postotak oštećenja organizma kao uvjet za ostvarivanje statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata po osnovi bolesti sa 60 % na 20 %.

Članak 3.

Ovim člankom se mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine sada određuje u iznosu od 115 % od osnovice koju odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske, umjesto dosadašnje proračunske osnovice. Također, mjesečni iznos osobne invalidnine invalida od II. do X. skupine određuje se u postotku od osobne invalidnine invalida I. skupine, pri čemu su postoci za VI. do X. skupinu povećani u odnosu na dosadašnje. Cilj je osigurati rast prava i pravovremeno prilagođavanje iznosa prava potrebama korisnika i ekonomskom stanju u Republici Hrvatskoj, te izjednačiti postotke s onima kod hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata sukladno Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji.

Članak 4.

Mijenja se članak 15. stavak 1. na način da se određuje da je osnovica za određivanje dodatka za njegu i pomoć druge osobe mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine, umjesto dosadašnjih 115 % proračunske osnovice.

Člankom 5. se određuje da je osnovica za određivanje ortopedskog dodatka mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine, umjesto dosadašnjih 115 % proračunske osnovice a postotak povećanja ortopedskog dodatka za invalide s kombinacijom dvaju ili više oštećenja I. stupnja povećava se s 25 % na 50 %.

Člankom 6. određuje se da je osnovica za određivanje visine obiteljske invalidnine mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine, umjesto dosadašnjih 115 % proračunske osnovice.

Člankom 7. mijenja se uvjet za ostvarivanje novčane naknade kako bi se preciznije definiralo da korisnici ne smiju biti korisnici novčane naknade na temelju osiguranja za slučaj nezaposlenosti. Točka 6. se mijenja i glasi da oni i članovi njihova kućanstva u prethodnoj kalendarskoj godini ne ostvaruju prihode više od iznosa potrebnog za podmirenje osnovnih životnih potreba, a taj će se izraz razraditi pravilnikom.

Članak 8. propisuje da novčana naknada iznosi 30 % od osnovice koju odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske, a njezin iznos se umanjuje ovisno o ostvarenim prihodima, sukladno pravilniku.

Članak 9.

U članku 40. stavku 2. točki 4. dodaju se riječi "i šire" iza riječi "uže", čime se mogućnost ostvarivanja jednokratne novčane pomoći za slučaj smrti proširuje i na člana šire obitelji, odnosno roditelja koji je u trenutku smrti živio u zajedničkom kućanstvu.

Člankom 10. se uređuju uvjeti za ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć.

Članak 11. usklađuje se sa Zakonom o inkluzivnom dodatku.

Članak 12. uređuje ostvarivanje prava na besplatne udžbenike.

Članak 13.

Budući da se način ostvarivanja prava na stipendiju uređuje Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na državnu stipendiju na temelju socio-ekonomskoga statusa, njime se detaljnije uređuje i pitanje cenzusa.

Članak 14.

Ovom odredbom uređuje se pravo na troškove prijevoza, ukopa i grobnog mjesta za ekshumirane i identificirane civilne osobe nestale u Domovinskom ratu, te za umrle civilne invalide iz Domovinskog rata. Propisuje se obveza jedinica lokalne samouprave i drugih vlasnika groblja da daju na korištenje grobna mjesta uz podmirenje polovice troška, pod određenim uvjetima. Također se definira postupanje u slučajevima kada nema tko ukopati posmrtnu ostatke, te povrata troškova od nasljednika.

Člankom 15. dodaju se novi Odjeljci R i S s člancima 59.a do 59.e, koji detaljnije uređuju prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja i prava izvan standarda obveznog zdravstvenog osiguranja za civilne stradalnike. Člankom 7. stavkom 1. točkom 18. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju propisano je da se na obvezno zdravstveno osiguranje, prema tom Zakonu, obvezno osiguravaju i stječu status osiguranika osobe kojima je priznat status civilnog invalida rata, odnosno status korisnika obiteljske invalidnine prema Zakonu civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata, ako obvezno zdravstveno osiguranje ne mogu ostvariti po drugoj osnovi. Radi jedinstvenosti pregleda uređenja prava iz zdravstvenog osiguranja, ta se odredba navodi i u ovom Zakonu.

Kao prava izvan standarda obveznog zdravstvenog osiguranja za civilne stradalnike ovim Zakonom uvodi se oslobađanje od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, pravo na bolničku medicinsku rehabilitaciju i pravo na ortopedsku pomagala. Način ostvarivanja ovih prava razradit će se pravilnikom.

Članak 16.

Odredbom se uređuje novi način određivanja iznosa prava iz ovoga Zakona. Predviđeno je donošenje Odluke Vlade kojom će odrediti osnovica o kojoj ovisi iznos osobne invalidnine (a time i posebnog dodatka, dodatka za njegu i pomoć druge osobe, ortopedskog dodatka, obiteljske invalidnine) i novčane naknade za civilne stradalnike iz Domovinskog rata. Odluka će se donositi jednom godišnje, najkasnije u lipnju tekuće godine za narednu godinu, a iznos osnovice za narednu godinu ne može biti niži od iznosa određenog za prethodnu godinu. Ovo osigurava fleksibilnost i pravovremeno prilagođavanje iznosa prava potrebama korisnika.

Člankom 17. se propisuje da će ministar pravilnicima detaljnije propisati način obračuna i isplate novčanih primanja i drugih troškova te način vođenja evidencije o isplatama, kontrolu obračuna i isplata te uvjeta za ostvarivanje prava.

Članak 18. propisuje da je Ministarstvo prvostupanjsko tijelo nadležno za rješavanje o pravu na bolničku medicinsku rehabilitaciju te ortopedska i druga pomagala, koja se uvode ovim izmjenama Zakona.

Članak 19. se propisuje da nalaz i mišljenje prvostupanjskog vijeća, kojim su utvrđene činjenice za stjecanje prava prema ovom Zakonu ili kojim je utvrđeno oštećenje organizma pod okolnostima

iz ovoga Zakona manje od 20 %, prije donošenja prvostupanjskog rješenja, podliježe reviziji liječničkog vijeća sastavljenog od pet liječnika specijalista.

Člankom 20. mijenjaju se iznosi novčanih kazni za prekršaje iz kuna u eure, sukladno Zakonu o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 57/22. i 88/22.).

Člankom 21. mijenjaju se iznosi novčanih kazni iz kuna u eure, sukladno Zakonu o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 57/22. i 88/22.).

Članak 22.

U ovoj prijelaznoj odredbi propisuju se rokovi za donošenje provedbenih propisa.

Članak 23.

Prijelazna odredba kojom se propisuje da će se iznosi prava korisnicima po važećem Zakonu po službenoj dužnosti uskladiti s novim iznosima sukladno ovom Zakonu.

Članak 24. propisuje da će se po službenoj dužnosti pokrenuti postupak radi priznavanja statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata osobama koje su ranije podnijele zahtjev, a nisu ostvarile status jer im je utvrđen postotak oštećenja organizma između 20 % i 60 %. U tim postupcima nije potrebno ponovno pribavljati nalaz i mišljenje prvostupanjskog liječničkog vijeća, već se predmet šalje na revizijsko liječničko vijeće.

Članak 25. propisuje da će se postupci započeti po važećem Zakonu, a za koje do stupanja na snagu ovog Zakona nije donijeto izvršno rješenje, riješiti prema ovom Zakonu ako je to za korisnika povoljnije.

Članak 26. određuje stupanje na snagu Zakona osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 3.

(1) Civilni stradalnici iz Domovinskog rata pod uvjetima određenim ovim Zakonom mogu ostvariti sljedeća prava:

a) Prava invalida po osnovi oštećenja organizma:

1. osobna invalidnina
2. dodatak za njegu i pomoć druge osobe
3. ortopedski dodatak
4. posebni dodatak
5. pravo na naknadu troška prilagodbe osobnog automobila i
6. profesionalna rehabilitacija.

b) Prava po osnovi gubitka ili nestanka člana obitelji:

1. obiteljska invalidnina
2. povećana obiteljska invalidnina
3. uvećana obiteljska invalidnina
4. obiteljska invalidnina nakon smrti civilnog invalida iz Domovinskog rata I. do IV. skupine i
5. novčana naknada u iznosu obiteljske invalidnine, povećane i uvećane obiteljske invalidnine.

c) Ostala prava:

1. novčana naknada za civilne stradalnike iz Domovinskog rata
2. pravo na jednokratnu novčanu pomoć
3. dodatak za pripomoć u kući
4. pravo na besplatne udžbenike
5. pravo na stipendiju
6. prednost pri smještaju u učeničke odnosno studentske domove
7. pravo na prednost pri zapošljavanju i popunjavanju radnog mjesta
8. prednost pri smještaju u ustanove socijalne skrbi
9. pravo na korištenje usluga veteranskih centara
10. pravo na psihosocijalnu pomoć
11. pravo na pravnu pomoć
12. posebni staž
13. oslobođanje plaćanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta
14. oslobođenje od plaćanja sudskih, upravnih i javnobilježničkih pristojbi i
15. pravo na troškove prijevoza i ukopa posmrtnih ostataka ekshumiranih i identificiranih civilnih osoba nestalih u Domovinskom ratu na području Republike Hrvatske.

(2) Primanja ostvarena na temelju prava iz točke a) podtočaka 1. do 5., točke b), točke c) podtočaka 1. do 5. i podtočke 15. ovoga članka izuzimaju se od ovrhe.

Članak 9.

(1) Civilni invalid iz Domovinskog rata je osoba kojoj je organizam oštećen za najmanje 20% zbog rane ili ozljede koju je dobila:

a) zbog zatočenja u logoru, zatvoru ili drugom neprijateljskom objektu od strane pripadnika, pomagača, suradnika neprijateljskih vojnih i paravojnih formacija u razdoblju od 17. kolovoza

1990. do 30. lipnja 1996. odnosno drugih događaja lišenja slobode u vezi s okolnostima iz Domovinskog rata

b) u vezi s ratnim događajima iz Domovinskog rata (zbog korištenja sredstava i metoda kojima se izvode ratne operacije kao što su bombardiranje, eksplozija minsko-eksplozivnih sredstava, zalutali metak i sl.) u razdoblju od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996.

c) od eksplozije minsko-eksplozivnih sredstava zaostalih nakon završetka ratnih operacija u Domovinskom ratu ili

d) zbog eksplozije minsko-eksplozivnih sredstava ili uporabe vatrenog oružja, u razdoblju od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996., izvan ratnih operacija, ali u vezi s okolnostima iz Domovinskog rata.

(2) Civilni invalid iz Domovinskog rata je i osoba kojoj je organizam oštećen najmanje 60% zbog bolesti, a bolest je, pogoršanje bolesti odnosno pojava bolesti neposredna posljedica zatočenja u logoru, zatvoru ili drugom neprijateljskom objektu od strane pripadnika, pomagača, suradnika neprijateljskih vojnih i paravojnih formacija u razdoblju od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. odnosno drugih događaja lišenja slobode u vezi s okolnostima iz Domovinskog rata.

(3) Civilni invalid iz Domovinskog rata koji po osnovi bolesti stekne i koristi prava po ovom Zakonu ili prijašnjim propisima najmanje pet godina, zadržava status civilnog invalida iz Domovinskog rata ako mu se oštećenje organizma smanji ispod 60%, ali ne niže od 20%.

(4) Prava iz ovoga Zakona mogu ostvariti civilni invalidi iz Domovinskog rata kojima je priznat status civilnog invalida iz Domovinskog rata.

ODJELJAK A OSOBNIA INVALIDNINA

Članak 13.

(1) Osobna invalidnina određuje se civilnom invalidu iz Domovinskog rata prema skupini oštećenja organizma u koju je razvrstan i pripada mu u mjesečnom iznosu.

(2) Osnovica za određivanje osobne invalidnine određuje se u iznosu od 115% proračunske osnovice u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: proračunska osnovica).

(3) Mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. do X. skupine određuje se u postotku od osnovice iz stavka 2. ovoga članka, i to:

SKUPINA	POSTOTAK
I.	100,00
II.	73,00
III.	55,00
IV.	41,00
V.	29,00
VI.	18,00
VII.	12,00
VIII.	6,00
IX.	4,00
X.	3,00

Članak 15.

(1) Osnovica za određivanje dodatka za njegu i pomoć druge osobe određuje se u iznosu od 115% proračunske osnovice.

(2) Dodatak za njegu i pomoć druge osobe iznosi mjesečno:

- a) za I. stupanj 100% od osnovice
- b) za II. stupanj 66% od osnovice.

Članak 17.

(1) Osnovica za određivanje ortopedskog dodatka određuje se u iznosu od 115% proračunske osnovice.

(2) Ortopedski dodatak iznosi mjesečno:

- a) za I. stupanj 29% od osnovice
- b) za II. stupanj 22% od osnovice
- c) za III. stupanj 14% od osnovice i
- d) za IV. stupanj 7% od osnovice.

(3) Ortopedski dodatak iz stavka 2. točke a) ovoga članka povećava se za 25% invalidu kod kojega postoji kombinacija dvaju ili više oštećenja I. stupnja.

Članak 25.

(1) Osnovica za određivanje visine obiteljske invalidnine određuje se u iznosu od 115% proračunske osnovice.

(2) Obiteljska invalidnina za jednog člana obitelji iz članaka 22. i 24. ovoga Zakona iznosi 40% mjesečno od osnovice iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Ako pravo na obiteljsku invalidninu ostvaruje više članova obitelji, za svakog sukorisnika iznos obiteljske invalidnine iz stavka 2. ovoga članka povećava se za 50%.

POGLAVLJE III. OSTALA PRAVA

ODJELJAK A

NOVČANA NAKNADA ZA CIVILNE STRADALNIKE IZ DOMOVINSKOG RATA

Članak 36.

(1) Pravo na novčanu naknadu za civilne stradalnike iz Domovinskog rata (u daljnjem tekstu: novčana naknada) mogu ostvariti:

- 1. civilni invalidi iz Domovinskog rata
- 2. djeca kojima je priznat status člana obitelji poginule, umrle ili nestale osobe u Domovinskom ratu i
- 3. korisnici obiteljske invalidnine ili novčane naknade u iznosu obiteljske invalidnine iz ovoga Zakona.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka novčanu naknadu mogu ostvariti pod uvjetom da:

- 1. nisu zaposlene
- 2. one i članovi njihova kućanstva nisu korisnici zajamčene minimalne naknade
- 3. nisu korisnici novčanog primanja u vezi s profesionalnom rehabilitacijom odnosno zbog nezaposlenosti
- 4. one i članovi njihova kućanstva nisu vlasnici ili korisnici motornog vozila koje ne služi podmirenju osnovnih životnih potreba
- 5. one i članovi njihova kućanstva nisu vlasnici ili suvlasnici ili korisnici ili sukorisnici nekretnina koje im ne služe za podmirenje osnovnih životnih potreba

6. one i članovi njihova kućanstva u prethodnoj kalendarskoj godini nemaju ukupno novčane prihode mjesečno po članu kućanstva veće od 30% od proračunske osnovice

7. nisu temeljem rješenja nadležnog tijela smještene u zdravstvenu ustanovu

8. nisu na teret državnog proračuna Republike Hrvatske korisnici usluge smještaja ili organiziranog stanovanja sukladno odredbama propisa o socijalnoj skrbi ili drugih posebnih propisa, osim beskućnika koji je korisnik usluge smještaja u prenoćištu i

9. nisu na izdržavanju kazne zatvora, osim ako su prije upućivanja na izvršenje kazne zatvora živjele u zajedničkom kućanstvu s osobama koje su uzdržavale, a iste osobe obvezne su uzdržavati i tijekom izvršenja kazne zatvora.

(3) Iznimno od stavka 2. točke 6. ovoga članka, za osobe iz stavka 1. ovoga članka koje podnose zahtjev nakon prestanka radnog odnosa ili prestanka drugog redovitog izvora primanja, a u prethodnoj kalendarskoj godini su bile zaposlene ili imale drugi redoviti izvor primanja, u obzir se ne uzimaju novčani prihodi ostvareni temeljem tog radnog odnosa odnosno tog drugog redovitog izvora primanja u prethodnoj kalendarskoj godini.

(4) Uvjeti iz stavka 2. ovoga članka moraju biti ispunjeni u trenutku podnošenja zahtjeva i za cijelo vrijeme korištenja novčane naknade.

(5) Promjene uvjeta o kojima ovisi pravo na novčanu naknadu ili iznos novčane naknade utječu na ostvarivanje novčane naknade tako da se te promjene uzimaju u obzir od prvog dana sljedećeg mjeseca poslije nastanka.

Članak 37.

(1) Osnovica za određivanje novčane naknade iznosi 33% proračunske osnovice.

(2) Korisnicima koji u kućanstvu nemaju prihode od utjecaja na naknadu za nezaposlene, novčana naknada određuje se u visini osnovice.

(3) Korisnicima koji u kućanstvu imaju prihod od utjecaja na novčanu naknadu, novčana naknada određuje se u iznosu razlike između dijela prihoda koji mjesečno otpada na korisnika i osnovice za određivanje novčane naknade.

Članak 40.

(1) Pravo na jednokratnu novčanu pomoć zbog nemogućnosti podmirenja osnovnih životnih potreba (u daljnjem tekstu: jednokratna novčana pomoć) mogu ostvariti:

a) civilni invalidi iz Domovinskog rata i

b) članovi obitelji civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu.

(2) Pravo na jednokratnu novčanu pomoć mogu ostvariti osobe iz stavka 1. ovoga članka ako se nalaze u jednoj od sljedećih situacija:

1. teške akutne, teške kronične, maligne bolesti korisnika ili teške ozljede korisnika nastale zbog nesretnog slučaja

2. teške akutne, teške kronične, maligne bolesti članova uže obitelji korisnika koji žive u zajedničkom kućanstvu ili teške ozljede članova uže obitelji korisnika koji žive u zajedničkom kućanstvu nastale zbog nesretnog slučaja

3. prirodne nepogode ili katastrofe koje su prouzročile štetne posljedice za korisnika i članove njegova zajedničkog kućanstva

4. smrt člana uže obitelji korisnika koji je s njim živio u zajedničkom kućanstvu ili

5. novčani prihodi u prethodnoj kalendarskoj godini ili u razdoblju od tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva mjesečno po članu zajedničkog kućanstva iznose manje od 25% proračunske osnovice.

(3) Pravo na jednokratnu novčanu pomoć korisnici mogu ostvariti jedanput u jednoj kalendarskoj godini.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, korisnici iz stavka 1. ovoga članka u jednoj kalendarskoj godini mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć više puta samo za situaciju iz stavka 2. točke 4. ovoga članka iako su već ostvarili pravo na jednokratnu novčanu pomoć iz stavka 2. točaka 1., 2., 3. i 5. ovoga članka tijekom jedne kalendarske godine.

(5) Ukupni iznos jednokratnih novčanih pomoći po svim situacijama iz stavka 2. ovoga članka koji korisnici mogu ostvariti u jednoj kalendarskoj godini ne može biti veći od iznosa jedne proračunske osnovice.

Članak 41.

Osobe iz članka 40. stavka 1. ovoga Zakona koje se nalaze u situaciji iz članka 40. stavka 2. ovoga Zakona ne mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć ako su:

1. one ili članovi njihova zajedničkog kućanstva ostvarili ukupno novčane prihode u prethodnoj kalendarskoj godini ili u razdoblju od tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva mjesečno po članu kućanstva veće od 25% proračunske osnovice

2. one ili članovi njihova zajedničkog kućanstva vlasnici ili korisnici motornog vozila koje im ne služi za podmirenje osnovnih životnih potreba

3. one ili članovi njihova zajedničkog kućanstva vlasnici ili suvlasnici, korisnici ili sukorisnici nekretnina koje im ne služe za podmirenje osnovnih životnih potreba

4. na izdržavanju kazne zatvora, osim ako su prije upućivanja na izvršenje kazne zatvora živjele u zajedničkom kućanstvu s osobama koje su uzdržavale, a iste osobe obvezne su uzdržavati i tijekom izvršenja kazne zatvora i

5. one ili članovi njihova zajedničkog kućanstva po istoj situaciji već ostvarili pravo na jednokratnu novčanu pomoć po osnovi drugog propisa.

ODJELJAK C DODATAK ZA PRIPOMOĆ U KUĆI

Članak 43.

(1) Civilni invalid iz Domovinskog rata ili korisnik obiteljske invalidnine može ostvariti pravo na dodatak za pripomoć u kući ako:

a) je korisnik novčane naknade iz članka 36. ovoga Zakona ili zajamčene minimalne naknade

b) zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju ne može ispunjavati osnovne životne zahtjeve i

c) ne koristi dodatak za njegu i pomoć druge osobe po ovom Zakonu ili drugim propisima.

(2) Dodatak za pripomoć u kući iznosi mjesečno 23% proračunske osnovice.

ODJELJAK D BESPLATNI UDŽBENICI

Članak 44.

(1) Pravo na besplatne udžbenike za potrebe redovitoga školovanja u srednjim školama mogu ostvariti djeca civilnih osoba poginulih, umrlih ili nestalih u Domovinskom ratu, djeca civilnih invalida iz Domovinskog rata i civilni invalidi iz Domovinskog rata.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka mogu ostvariti pravo na besplatne udžbenike ako to pravo ne mogu ostvariti po drugim propisima i ako im mjesečni prihodi po članu kućanstva ne prelaze 60% proračunske osnovice.

(3) Odredbe o načinu ostvarivanja prava na besplatne udžbenike razradit će se pravilnikom koji donosi ministar, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za obrazovanje.

ODJELJAK E PRAVO NA STIPENDIJU

Članak 45.

(1) Djeca civilnih osoba poginulih, umrlih ili nestalih u Domovinskom ratu, djeca civilnih invalida iz Domovinskog rata i civilni invalidi iz Domovinskog rata mogu ostvariti pravo na stipendiju tijekom redovitog studiranja na visokim učilištima ako im mjesečni prihodi po članu kućanstva ne prelaze 60% proračunske osnovice.

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka ostvaruje se sukladno pravilniku koji donosi ministar nadležan za obrazovanje uz prethodnu suglasnost ministra.

ODJELJAK N

PRAVO NA TROŠKOVE PRIJEVOZA I UKOPA POSMRTNIH OSTATAKA

Članak 57.

(1) Ministarstvo snosi troškove prijevoza i ukopa posmrtnih ostataka ekshumiranih i identificiranih civilnih osoba nestalih u Domovinskom ratu na području Republike Hrvatske.

(2) Odredbe o načinu ostvarivanja prava iz stavka 1. ovoga članka razradit će se pravilnikom koji donosi ministar.

Članak 60.

Proračunska osnovica kao osnovica za utvrđivanje prava iz ovoga Zakona utvrđuje se svake godine zakonom kojim se uređuje izvršavanje državnog proračuna za tekuću godinu.

DIO ŠESTI

POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

Članak 71.

(1) Nadležno upravno tijelo županije odnosno Grada Zagreba u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave koji se odnose na ostvarivanje prava civilnih stradalnika iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji je prvostupanjsko tijelo koje po zahtjevu stranke postupa u upravnim stvarima i rješava o pravima iz ovoga Zakona, ako prema ovom Zakonu ili drugim posebnim propisima nisu u nadležnosti drugih javnopravnih tijela.

(2) Prvostupanjsko tijelo koje rješava o statusima i pravima iz ovoga Zakona za osobe koje nemaju prebivalište na državnom području Republike Hrvatske je nadležno upravno tijelo Grada Zagreba, ako prema ovom Zakonu ili drugim posebnim propisima nisu u nadležnosti drugih javnopravnih tijela.

(3) Drugostupanjsko tijelo nadležno za postupanje po žalbama na rješenja javnopravnih tijela iz stavaka 1. i 2. ovoga članka je Ministarstvo, ako prema ovom Zakonu ili drugim posebnim propisima nisu u nadležnosti drugih javnopravnih tijela.

(4) Prvostupanjsko tijelo nadležno za rješavanje o pravu na naknadu troškova prilagodbe osobnog automobila iz članka 19. ovoga Zakona je Ministarstvo.

(5) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor.

Članak 77.

(1) Nalaz i mišljenje u prvostupanjskom postupku daje prvostupanjsko liječničko vijeće sastavljeno od triju liječnika specijalista (u daljnjem tekstu: prvostupanjsko vijeće).

(2) Nalaz i mišljenje prvostupanjskog vijeća, kojim su utvrđene činjenice za stjecanje prava prema ovom Zakonu, prije donošenja prvostupanjskog rješenja kojim se priznaje pravo iz ovoga

Zakona, podliježe reviziji liječničkog vijeća sastavljenog od pet liječnika specijalista (u daljnjem tekstu: revizijsko vijeće).

(3) Nalaz i mišljenje u drugostupanjskom postupku, povodom izjavljene žalbe na prvostupanjsko rješenje koja se odnosi na nalaz i mišljenje u prvostupanjskom postupku, daje drugostupanjsko liječničko vijeće sastavljeno od pet liječnika specijalista (u daljnjem tekstu: žalbeno vijeće).

(4) Predsjednike i članove liječničkih vijeća iz stavaka 1. do 3. ovoga članka imenuje odlukom ministar i određuje sjedište i područje rada vijeća.

(5) Ministar može imenovati više liječničkih vijeća iz stavaka 1. do 3. ovoga članka.

(6) Sastav liječničkih vijeća iz stavaka 1. do 3. ovoga članka ovisi o vrsti stradavanja, ranjavanju, ozljedi ili bolesti.

(7) U sastavu žalbenog vijeća ne smiju biti osobe koje su bile u sastavu prvostupanjskog vijeća i revizijskog vijeća koje je dalo nalaz i mišljenje u postupku donošenja prvostupanjskog rješenja.

(8) Način imenovanja i metodologiju rada liječničkih vijeća iz stavaka 1. do 3. ovoga članka propisuje ministar pravilnikom.

Članak 87.

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 300.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

1. učenički i studentski domovi koji postupaju protivno članku 46. stavku 3. ovoga Zakona
2. javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima ako pri zapošljavanju putem javnog natječaja, oglasa ili u postupku zapošljavanja provedenom na drugi način sukladno članku 48. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona ne daju prednost osobama iz članka 48. stavka 1. ovoga Zakona
3. javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima ako prilikom popunjavanja radnog mjesta temeljem internog oglasa sukladno članku 48. stavku 3. ovoga Zakona ne daju prednost osobama iz članka 48. stavka 1. ovoga Zakona
4. javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima ako sukladno članku 48. stavku 6. ovoga Zakona u roku od 15 dana od sklapanja ugovora s izabranim kandidatom o tome ne obavijeste osobu iz članka 48. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona
5. javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima ako sukladno članku 48. stavku 11. ovoga Zakona u roku od osam dana od otkaza ugovora ne sklope ugovor o radu s osobom iz članka 48. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona u slučaju kada nadležna inspekcija utvrdi da je sklapanjem ugovora o radu s drugim kandidatom povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju osoba iz članka 48. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona
6. javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom

vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima ako prilikom raspisivanja javnog natječaja, oglasa za zapošljavanje, popunjavanja radnog mjesta temeljem internog oglasa ili u postupku zapošljavanja provedenom na drugi način ne pozovu osobe iz članka 48. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona da sukladno članku 49. stavku 2. ovoga Zakona dostave dokaze iz članka 49. stavka 1. ovoga Zakona u svrhu ostvarivanja prava prednosti pri zapošljavanju i popunjavanju radnog mjesta

7. javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima ako prilikom raspisivanja javnog natječaja ili oglasa za zapošljavanje, popunjavanja radnog mjesta temeljem internog oglasa ili u postupku zapošljavanja provedenog na drugi način, objavljenog putem mrežnih stranica, sukladno članku 49. stavku 3. ovoga Zakona ne objave poveznicu na mrežnu stranicu Ministarstva na kojoj su navedeni dokazi potrebni za ostvarivanje prava prednosti pri zapošljavanju i

8. ustanove socijalne skrbi ako sukladno članku 51. ovoga Zakona pri smještaju ne daju prednost osobama iz članka 51. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. točaka 1. i 4. do 8. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5000,00 do 50.000,00 kuna i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. točaka 2. i 3. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kuna i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 88.

(1) Novčanom kaznom od 5000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u:

1. tijelu državne uprave, tijelu sudbene vlasti i drugom državnim tijelu, upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ako prilikom raspisivanja javnog natječaja ili oglasa za zapošljavanje ne pozove osobe iz članka 47. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona da, sukladno članku 49. stavku 2. ovoga Zakona, dostave dokaze iz članka 49. stavka 1. ovoga Zakona u svrhu ostvarivanja prava prednosti pri zapošljavanju

2. tijelu državne uprave, tijelu sudbene vlasti i drugom državnim tijelu, upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ako prilikom raspisivanja javnog natječaja ili oglasa za zapošljavanje, objavljenog putem mrežnih stranica sukladno članku 49. stavku 3. ovoga Zakona, ne objavi poveznicu na mrežnu stranicu Ministarstva na kojoj su navedeni dokazi potrebni za ostvarivanje prava prednosti pri zapošljavanju.

(2) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u tijelu državne uprave, tijelu sudbene vlasti i drugom državnim tijelu, upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ako prilikom:

1. zapošljavanja na neodređeno vrijeme službenika i namještenika temeljem javnog natječaja ili prilikom zapošljavanja na određeno vrijeme temeljem oglasa sukladno članku 47. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona ne daje prednost pod jednakim uvjetima osobama iz članka 47. stavka 1. ovoga Zakona

2. popunjavanja radnog mjesta temeljem internog oglasa, sukladno članku 47. stavku 3. ovoga Zakona, ne daje prednost pod jednakim uvjetima osobama iz članka 47. stavka 1. ovoga Zakona.

- PRILOZI:**
- **Iskaz o procjeni učinaka propisa**
 - **Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću**

PRILOG 4.:**OBRAZAC ISKAZA O PROCJENI UČINAKA PROPISA****1. OPĆE INFORMACIJE**

1.1.	Stručni nositelj:	Ministarstvo hrvatskih branitelja	
1.2.	Naziv propisa:	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata	
1.3.	Program rada Vlade Republike Hrvatske, akt strateškog planiranja ili reformska mjera:	NE	Naziv akta: Opis mjere:
1.4.	Plan usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije	NE	Naziv pravne stečevine:

2. UTVRĐIVANJE PROBLEMA

2.1.	2021. godine donesen je Zakon o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata („Narodne novine“, br. 84/21) kojim se omogućilo ostvarivanje statusa i prava onim civilnim stradalnicima Domovinskog rata koji to nisu mogli po do tada važećem zakonu te su uvedena nova prava, odnosno postojeća prava dodatno su prilagođena potrebama korisnika. Zakonom iz 2021. je: -Definirano tko je civilni stradalnik iz Domovinskog rata -Članovima obitelji nestalih civila u Domovinskom ratu omogućeno je ostvarivanje prava po ovom Zakonu i prije proglašenja nestale osobe umrlom. -Otvoren je rok za priznavanje statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata po osnovi bolesti -Ublaženi su uvjeti za ostvarivanje prava na obiteljsku invalidninu -Poboljšan je socio-ekonomski položaj korisnika uvođenjem novih prava Osnovica za određivanje iznosa prava predviđenih Zakonom ovisi o proračunskoj osnovici. Proračunska osnovica za svaku godinu određuje se Zakonom o izvršavanju državnog proračuna, a ona se od uvođenja 2001. godine pa sve do danas nije se mijenjala i iznosila je 3.326,00 kuna, odnosno 441,44 eura. S obzirom na prethodno navedeno, nužne su izmjene koje će omogućiti da iznos osnovnih prava po osnovi oštećenja organizma, odnosno gubitka člana obitelji u Domovinskom ratu bude prilagodljiv potrebama korisnika i trenutačnom ekonomskom stanju u Republici Hrvatskoj. Osim toga, s obzirom na oštećenje organizma nastalo kao posljedica Domovinskog rata, a koje se dodatno pogoršava s obzirom da je prosječna dob korisnika iz Zakona sve starija, nužno je opseg prava iz ovoga Zakona proširiti i na područje zdravstvene zaštite. Dodatno, Zakon o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata je u skupini propisa koji sadržavaju manja pozivanja na hrvatsku kunu, to jest sadrži novčane kazne za prekršaje iskazane u hrvatskim kunama te je, prema Zaključku Vlade Republike Hrvatske o provedbi zakonodavnih aktivnosti povezanih s uvođenjem eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, takve odredbe potrebno izmijeniti prilikom prvih sljedećih izmjena zakona zbog neke druge potrebe.
2.2.	Izvor podataka:

3. UTVRĐIVANJE POSEBNOG CILJA

3.1.	Opis posebnog cilja
	Dodatno unaprjeđenje sustava skrbi o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata uvođenjem novog modela određivanja iznosa prava iz Zakona te proširenjem opsega prava koja se uređuju Zakonom.
3.2.	Opis svrhe propisa
	S obzirom da postojeći model određivanja prava nije u mogućnosti u potpunosti pratiti promjene potreba civilnih stradalnika iz Domovinskog rata, nužne su izmjene koje će omogućiti da iznos osnovnih prava po osnovi oštećenja organizma, odnosno gubitka člana obitelji u Domovinskom ratu bude kontinuirano prilagodljiv potrebama korisnika i trenutačnom ekonomskom stanju u Republici Hrvatskoj. Zakonom je predviđeno da će se iznos osobne invalidnine, posebnog dodatka, dodatka za njegu i pomoć druge osobe, ortopedskog dodatka, obiteljske invalidnine, povećane i uvećane obiteljske invalidnine, novačene naknade u iznosu obiteljske invalidnine, novčane naknade u iznosu povećane i uvećane obiteljske invalidnine i novčane naknade za civilne stradalnike iz Domovinskog rata svake godine određivati prema osnovici koju Vlada Republike Hrvatske određuje odlukom. Time će se osigurati rast prava, odnosno pravovremeno prilagođavanje iznosa prava potrebama korisnika i ekonomskom stanju u Republici Hrvatskoj. Osim toga, zdravstveno stanje civilnih stradalnika iz Domovinskog rata se uslijed oštećenja organizma nastalog kao posljedica Domovinskog rata, dodatno pogoršava s obzirom s obzirom na sve višu starosnu dob. Stoga je nužno opseg prava iz ovoga Zakona proširiti i na područje zdravstvene zaštite. Zakonom se za civilne stradalnike iz Domovinskog rata uređuje ostvarivanje prava na oslobođenje od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, prava na medicinsku rehabilitaciju i ortopedsku pomagala. Također jedno od pitanja koje je potrebno urediti je i proširenje prava na troškove ukopa za posmrtnu ostatke civilnih stradalnika iz Domovinskog rata te propisivanje ukopa po službenoj dužnosti za one civilne stradalnike iz Domovinskog rata koje nema tko ukopati. Dodatno, s obzirom da je riječ o prvim izmjenama Zakona nakon promjene nacionalne valute, izmijenit će se prekršajne odredbe na način da se novčane kazne iskažu u eurima.
3.3.	Razmotrena druga moguća normativna i nenormativna rješenja
	S obzirom da se radi o sadržaju koji se uređuje zakonom, nenormativna rješenja nisu primjenjiva. Stoga je potrebno pristupiti izmjenama i dopunama Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata.
3.4.	Izvor podataka:
	Interna analiza

4. UTVRĐIVANJE UČINAKA I ADRESATA

4.1.	Posebni cilj: Dodatno unaprjeđenje sustava skrbi o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata uvođenjem novog modela određivanja iznosa prava iz Zakona te proširenjem opsega prava koja se uređuju Zakonom.	
4.1.1.	Učinci na gospodarstvo:	Adresati:
	Nisu utvrđeni učinci na gospodarstvo.	Nisu utvrđeni adresati u području gospodarstva.
4.1.2.	Učinci na održivi razvoj:	Adresati:
	Nisu utvrđeni učinci na održivi razvoj.	Utvrđeni adresati u području održivog razvoja

4.1.3.	Učinci na socijalnu skrb:	Adresati:
	Dodatna prilagodba prava potrebama civilnih stradalnika iz Domovinskog rata. Promjenom modela određivanja prava, omogućit će se rast osnovnih prava po osnovi oštećenja organizma ili gubitka člana obitelji u Domovinskom ratu čime će se utjecati za zaštitu civilnih stradalnika iz Domovinskog rata koji predstavljaju skupinu korisnika s posebnim interesima i potrebama kojima se kroz ovaj zakon pružaju usluge oblikovane prema njihovim potrebama, odnosno potrebama osoba s invaliditetom i osobama koje su izgubile člana obitelji u Domovinskom ratu.	Civilni stradalnici iz Domovinskog rata, odnosno civilni invalidi iz Domovinskog rata te članovi obitelji poginulih i nestalih civila u Domovinskom ratu.
4.1.4.	Učinci na zaštitu ljudskih prava:	Adresati:
	Nisu utvrđeni učinci na zaštitu ljudskih prava.	Utvrđeni adresati u području zaštite ljudskih prava.
4.1.5.	Učinci na druga područja:	Adresati:
	Nisu utvrđeni učinci na druga područja.	Nisu utvrđeni adresati u drugim područjima.

5. ANALIZA UTVRĐENIH UČINAKA I ADRESATA

5.1.	Analiza učinaka i adresata u području gospodarstva:
	Nisu utvrđeni učinci ni adresati u području gospodarstva.
5.2.	Analiza učinaka i adresata u području održivog razvoja:
	Nisu utvrđeni učinci ni adresati u području održivog razvoja.
5.3.	Analiza učinaka i adresata u području socijalne skrbi:
	Zakonom će unaprijediti sustav skrbi o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata, a prava dodatno prilagoditi njihovih potrebama. Promjenom modela određivanja iznosa prava, omogućit će se povećanje iznosa osnovnih prava po osnovi oštećenja organizma ili gubitka člana obitelji u Domovinskom ratu. Prema važećem Zakonu, trenutačno 1524 osobe ostvaruju pravo na osobnu invalidninu temeljem priznatog statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata, dok 542 osobe koriste obiteljsku invalidnu temeljem priznatog statusa člana obitelji poginule ili nestale civilne osobe u Domovinskom ratu. Promjena modela određivanja iznosa prava neće utjecati na rast broja korisnika.
5.4.	Analiza učinaka i adresata u području zaštite ljudskih prava:
	Nisu utvrđeni učinci ni adresati u području zaštite ljudskih prava.
5.5.	Analiza učinaka i adresata u drugim područjima:
	Nisu utvrđeni učinci ni adresati u drugim područjima.
5.6.	Izvor podataka:
	Interna analiza.

6. SAVJETOVANJE I KONZULTACIJE

6.1.	Savjetovanje: Savjetovanje s javnošću provedeno je objavom Nacrta prijedloga zakona o izmjenama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata i Obrasca iskaza o procjeni učinaka propisa putem portala e-savjetovanje u trajanju od 30. srpnja do 29. kolovoza 2025.
------	--

	Izvešća o provedenom savjetovanju objavljena su na portalu e-savjetovanje.
6.2.	Konzultacije: Obrazac iskaza dostavljen je na mišljenje Uredu za zakonodavstvo i nadležnim tijelima.

7. ZAKLJUČAK

7.1.	Pozitivni učinci: Zakonom će se dodatno unaprijediti sustav skrbi o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata, a prava dodatno prilagoditi njihovih potrebama.	Negativni učinci: Potrebno je osigurati dodatna sredstava u državnom proračunu.
7.2.	Zaključak o učincima koji će proisteći iz provedbe: Zakonom će se dodatno unaprijediti sustav skrbi o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata.	

8. PRILOZI

8.1	Dokumenti u prilogu: Nema priloga.
-----	---------------------------------------

9. OVJERA ČELNIKA STRUČNOG NOSITELJA

 Potpis: POTPREDSJEDNIK VLADE I MINISTAR HRVATSKIH BRANITELJA <i>Tomo Medved</i> Datum: 25. kolovoza 2025.	
--	--

OBRAZAC	
IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU	
Naslov dokumenta	Izvješće o provedenom savjetovanju o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo hrvatskih branitelja
Svrha dokumenta	Izvješće
Datum dokumenta	10. rujna 2025.
Verzija dokumenta	I.
Vrsta dokumenta	Izvješće
Naziv nacrt zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	-
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrt	Ministarstvo hrvatskih branitelja
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrt?	-
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način? Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje? Ako nije, zašto?	Savjetovanje je provedeno objavom na portalu https://esavjetovanja.gov.hr u trajanju od 30. srpnja 2025. do 29. kolovoza 2025. godine.
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?	U prilogu.
ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI Primjedbe koje su prihvaćene	U prilogu.

Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje	
Troškovi provedenog savjetovanja	Provedba javnog savjetovanja nije imala financijskih troškova.

Izvješće o provedenom savjetovanju - Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata

Redni broj	Korisnik/Sekcija/Komentar	Odgovor
1	DOCUMENTA - CENTAR ZA SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA Poštovani, Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću dugi niz godina sustavno radi na promociji i zaštiti prava civilnih žrtava rata. Cilj ovih aktivnosti je senzibilizirati javnost za probleme civilnih stradalnika te pružiti podršku žrtvama i njihovim obiteljima u ostvarivanju prava koja im pripadaju prema Zakonu o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (NN 84/21). Civilne žrtve, jedna od najugroženijih društvenih skupina, trebaju priznanje patnje, društvenu solidarnost i odgovarajuće obeštećenje. Od stupanja Zakona na pravnu snagu, donošenja provedbenih propisa, do prvih zahtjeva, organizacije civilnog društva su pratile i ukazivale na moguće probleme u primjeni Zakona i provedbenih akata. Odredbe o načinu ostvarivanja statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata i statusa člana obitelji civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu, propisane su Pravilnikom o načinu ostvarivanja statusa i prava civilnih stradalnika iz Domovinskog rata. Odredbe o načinu ostvarivanja prava po osnovi oštećenja organizma, te po osnovi gubitka ili nestanka člana obitelji iz ovoga Zakona, metodologija utvrđivanja statusa i prava propisane su Pravilnikom o načinu imenovanja i metodologiji rada liječničkih vijeća u postupku ostvarivanja prava civilnih stradalnika iz Domovinskog rata. Odredbe o načinu ostvarivanja prava na jednokratnu novčanu pomoć zbog nemogućnosti podmirenja osnovnih životnih potreba prema Zakonu o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata propisane su Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na jednokratnu novčanu pomoć za civilne stradalnike iz Domovinskog rata. Odredbe o načinu ostvarivanja prava na novčanu naknadu za civilne stradalnike iz Domovinskog rata propisane su Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na novčanu naknadu za civilne stradalnike iz Domovinskog rata. Dokaze o činjenicama o kojima tijela uprave i druga tijela vode evidenciju, nadležno tijelo pribavlja po službenoj dužnosti, a ukoliko stranka želi ubrzati postupak može iste priložiti uz zahtjev. Osim što je ukinut imovinski cenzus, pa su stoga civilne stradalničke udruge zadovoljne tim detaljem, jer obiteljsku invalidninu mogu ostvariti i umirovljenici, obrtnici, itd, tumačenje i primjena Zakona zasigurno za mnoge civilne stradalnike neće biti na tragu rješavanja njihovih problema. U nastavku donosimo komentare na konkretne	Primljeno na znanje U nastavku se nalaze odgovori na komentare.

	probleme koje smo kao organizacija koja prati provođenje Zakona uočili. Molimo da navedeno uzmete u razmatranje prilikom izmjena i dopuna Zakona, S poštovanjem, Documenta - Centar za suočavanje s prošlošću	
2	DOCUMENTA - CENTAR ZA SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA Status i pravo na naknadu djece ubijenih ili nestalih roditelja Komentar: Nepriznavanje statusa osobe koja je dijete ubijenog ili nestalog roditelja predstavlja ozbiljan problem. Prijedlog dopune: Priznati status i prava djeci ubijenih ili nestalih roditelja bez obzira na njihovu sadašnju dob, jer je ključno da su u trenutku stradanja roditelja bili maloljetni. Prijedlog dopune (detaljnije): Predlažemo da se izmjenama i dopunama Zakona prizna prava djece ubijenih ili nestalih roditelja, kako bi stekli pravo na status i pripadajuća prava bez obzira na njihovu današnju životnu dob. Odredba bi se trebala odnositi na sve koji su u trenutku smrti ili nestanka roditelja bili djeca (maloljetne osobe), neovisno o tome koliko godina imaju danas. Takvim rješenjem ispravila bi se očita nepravda prema onima koji su kao djeca pretrpjeli gubitak, ali ih zakon zbog administrativne dobi sada isključuje. Time bi država pokazala istinsku brigu za najranjivije skupine iz vremena rata, a sustav bi postao pravedniji i uključiviji.	Nije prihvaćen Prema važećem Zakonu status člana obitelji poginulog ili nestalog civila iz Domovinskog rata dijete poginule ili nestale civilne osobe može ostvariti neovisno o dobi u trenutku podnošenja zahtjeva. Za osobe koje ostvare navedeni status Zakonom je predviđeno ostvarenje prava pod zakonom propisanim uvjetima. Tako npr., također neovisno o dobi, dijete koje je ostvarilo navedeni status, pod uvjetima određenim Zakonom može ostvariti pravo na novčanu naknadu za civilne stradalnike iz Domovinskog rata, jednokratnu novčanu pomoć, prednost pri zapošljavanju i dr. Jedino je mogućnost ostvarivanja prava na obiteljsku invalidnu propisana do kraja propisanog trajanja redovitog obrazovanja, a najkasnije do navršene 26. godine života.
3	DOCUMENTA - CENTAR ZA SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA Evaluacija i transparentnost primjene zakona Komentar: Documenta poziva da se provedba zakona vrednuje uključivanjem preporuka civilnog društva. Prijedlog dopune: Uvesti zakonsku obvezu vrednovanja svakih 2-3 godine, u skladu sa Zakonom o procjeni učinaka propisa (NN 44/17) uz aktivno uključivanje civilnog društva; osigurati transparentnost izvještavanja o broju zahtjeva, prosječnom trajanju postupka, odbijenim i priznanim zahtjevima. Prijedlog dopune (detaljnije): Predlažemo da se u Zakon ugradi obveza periodičnog vrednovanja njegove primjene – primjerice, svake tri godine – uz izradu javno dostupnog izvješća koje bi uključivalo: broj zaprimljenih zahtjeva, broj odobrenih i odbijenih, prosječno trajanje postupka, razloge odbijanja, kao i regionalne razlike u ostvarivanju prava. U izradu i analizu izvješća trebali bi biti uključeni predstavnici organizacija civilnog društva i nezavisni stručnjaci. Takva evaluacija omogućila bi pravovremene korekcije zakona i pokazala stvarni utjecaj na živote žrtava i preživjelih.	Nije prihvaćen Člankom 20. stavkom 1. Zakona o instrumentima politike boljih propisa (NN, br. 155/23) propisano je da je vrednovanje propisa metoda kojom se vrednuje provedba, rezultat i/ili učinak propisa na snazi putem analize njegove provedbe, ostvarene svrhe i cilja te rezultata propisa u određenom razdoblju radi donošenja odluke o potrebi izmjene odnosno dopune tog propisa. Stavkom 2. istoga članka propisano je da se vrednovanje propisa provodi za propise iz stavka 1. ovoga članka na temelju odluke stručnog nositelja, na temelju zaključka Vlade ili zaključka Hrvatskoga sabora te kada je to propisano ovim Zakonom. Člankom 24. Zakona o instrumentima politike boljih propisa (NN, br. 155/23) propisano je da se vrednovanje propisa obvezno se provodi za zakone iz članka 16. stavka 2. podstavka 9. ovoga Zakona u roku od tri godine od dana stupanja na snagu zakona, a obveza i rok vrednovanja propisa utvrđuje se u prijelaznim odredbama zakona za koji se provodi vrednovanje propisa. Ovaj Zakon ne ulazi u kategoriju propisa za koje je propisano obvezno vrednovanje.
4	DOCUMENTA - CENTAR ZA SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA Uloga socijalne podrške i psihosocijalna pomoć Komentar: Zakon predviđa psihosocijalnu i pravnu	Nije prihvaćen Važećim Zakonom već je detaljno uređeno pružanje psihosocijalne pomoći te je uspostavljena mreža pružanja psihosocijalne pomoći. Člankom 53. je propisano da se psihosocijalna pomoć sastoji od individualnog psihosocijalnog savjetovanja, grupnog psihosocijalnog tretmana, mobilnih obilazaka radi

	pomoć, no Documenta upozorava da korisnici često ne dobivaju adekvatnu podršku u praksi. Prijedlog dopune: Predvidjeti evaluaciju kvalitete i dostupnosti pravne i psihosocijalne pomoći kroz redoviti monitoring i izvješćivanje, te osigurati dostupnost ovih usluga u svim županijama (posebno ruralnim područjima). Prijedlog dopune (detaljnije): Iako Zakon predviđa psihosocijalnu i pravnu pomoć, u praksi su te usluge nedovoljno razvijene i neujednačeno dostupne – osobito u manjim i ruralnim sredinama. Predlažemo da se propiše obveza Ministarstva da uspostavi sustavnu mrežu pružatelja psihosocijalne pomoći, u suradnji s centrima za socijalnu skrb i udrugama civilnog društva. Predlažemo redovnu dopunu popisa koji je 2014. godine objavila Documenta: https://documenta.hr/wp-content/uploads/2020/09/popis_pruzatelja-usluga_web.pdf. Također je potrebno osigurati redovitu evaluaciju kvalitete pruženih usluga i javno objavljivanje izvješća o tome koliko je korisnika ostvarilo pravo na savjetovanje, pravnu pomoć i psihološku podršku. Time bi se spriječilo da pravo ostane mrtvo slovo na papiru i ojačala bi se stvarna podrška žrtvama.	redovitog praćenja stanja i potreba civilnih stradalnika iz Domovinskog rata te žurnih obilazaka i kriznih intervencija u slučajevima prosuicidalnih izjava, smrti, izrazito lošeg socijalno-ekonomskog, stambenog i/ili zdravstvenog stanja civilnih stradalnika iz Domovinskog rata. Također je propisano da se psihosocijalna pomoć organizira se na lokalnoj odnosno županijskoj razini, stacionarno u prostorijama područnih jedinica i centara za psihosocijalnu pomoć i mobilno putem organiziranih posjeta domu i obitelji. Ministarstvo kontinuirano organizira provođenje edukacija u svrhu unapređenja kompetencija za savjetodavni rad s korisnicima te prati njihov rad. Područni odjeli i centri za psihosocijalnu pomoć svakodnevno, redovito komuniciraju s (lokalnim i regionalnim) zavodima za socijalni rad, predstavnicima lokalne, gradske i županijske vlasti te zdravstvenim ustanovama. Stalna komunikacija i suradnja postoji i s udrugama proizašlim iz Domovinskog rata, a cilj suradnje i komunikacije je informirati, učiniti dostupnim programe Ministarstva te osigurati brže i učinkovitije rješavanje konkretnih potreba i teškoća korisnika. Također, područni odjeli na lokalnoj razini u svrhu upoznavanja šireg kruga korisnika s postojećim i novim aktivnostima i programima Ministarstva hrvatskih branitelja, informiraju korisnike i putem članaka na lokalnim novinskim portalima ili putem lokalnih radio stanica.
5	DOCUMENTA - CENTAR ZA SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA Članak 5. – interpretacija zapreke Komentar: Čl. 5. zakona isključuje određene osobe ("pripadnici, pomagači ili suradnici neprijateljskih vojnih formacija"). Documenta upozorava da je ta odredba često primjenjivana mehanički, bez konkretnih dokaza. Prijedlog dopune: Uvesti obvezu da svaka tvrdnja o zapreci mora biti potkrijepljena jasnim, dokumentiranim dokazom; omogućiti pravo na žalbu uz detaljno obrazloženje odbijanja statusa. Prijedlog dopune (detaljnije): Trenutna formulacija čl. 5. Zakona, prema kojoj status civilnog stradalnika ne mogu ostvariti "pripadnici, pomagači ili suradnici neprijateljskih vojnih formacija", u praksi se nerijetko primjenjuje paušalno, bez konkretnih dokaza. Predlažemo da se uvede obveza da svaka odluka o odbijanju zahtjeva zbog postojanja "zapreke" mora sadržavati jasno obrazloženje potkrijepljeno materijalnim dokazima. Teret dokazivanja ne smije se prebacivati na žrtvu. Također, potrebno je osigurati učinkoviti žalbeni postupak pred neovisnim tijelom, uz pravnu pomoć korisnicima. Time bi se spriječile zloupotrebe i osiguralo da osobe koje nisu sudjelovale u neprijateljskim formacijama ne budu neopravdano diskriminirane.	Nije prihvaćen S obzirom da je Domovinski rat bio oslobodilački rat u kojem su hrvatski branitelji iz Domovinskog rata i hrvatski narod branili su i obranili Republiku Hrvatsku unutar međunarodno priznatih granica od oružane agresije koju je izvršila Srbija, Crna Gora i Jugoslavenska narodna armija s oružanom pobunom dijela srpskog pučanstva u Republici Hrvatskoj, propisano je da prava prema ovome Zakonu ne mogu ostvariti pripadnici, pomagači ili suradnici neprijateljskih vojnih i paravojnih postrojbi koji su sudjelovali u oružanoj agresiji na Republiku Hrvatsku, kao ni članovi njihovih obitelji temeljem njihova stradanja. U svrhu utvrđivanja navedene zapreke osnovano je Povjerenstvo koje utvrđuje postojanje, odnosno nepostojanje navedene zapreke na temelju svih raspoloživih resursa i podataka institucija Republike Hrvatske. Povjerenstvo nije u mogućnosti navesti razloge na osnovu kojeg je donijelo mišljenje o postojanju zapreke kada se isti temelje na podacima koji su sukladno Zakonu o tajnosti podataka („Narodne novine“, br. 79/07. i 86/12.) klasificirani stupnjem tajnosti »POVJERLJIVO« čije bi neovlašteno otkrivanje naštetilo vrijednostima iz članka 6. tog Zakona odnosno nanijelo nepopravljivu štetu nacionalnoj sigurnosti i vitalnim interesima Republike Hrvatske. Pristup klasificiranim podacima uređen je člankom 20. Zakona o tajnosti. Stoga, Povjerenstvo isključivo na zahtjev nadležnog tijela u propisanom postupku može dostaviti traženi klasificirani dokument koji upućuje na postojanje navedene zakonske zapreke.
6	DOCUMENTA - CENTAR ZA SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I	Nije prihvaćen U svezi navoda da se u postupku ne priznaje medicinska dokumentacija izdana od strane države,

	DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA Priznavanje dokumentacije izvan Hrvatske Komentar: Civilne žrtve prijavljuju problem s nepriznavanjem dokumentacije medicinskog ili drugog karaktera koju su izdale nadležne institucije susjednih zemalja. Prijedlog dopune: Uvesti zakonsku obvezu priznavanja relevantne službene dokumentacije iz okruženja, uz mogućnost dodatne provjere kroz bilateralnu suradnju, umjesto automatskog odbacivanja. Prijedlog dopune (detaljnije): Mnogi civilni stradalnici koji su zbog ratnih djelovanja završetak rata dočekali u izbjeglištvu na području današnje Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije, ili neke druge države, te posjeduju medicinsku i drugu dokumentaciju izdanu od strane tamošnjih institucija. Predlažemo da Zakon izričito propiše priznavanje relevantne dokumentacija iz susjednih država i prihvaća ih kao valjan dokaz stradanja, uz mogućnost dodatne provjere vjerodostojnosti putem bilateralnih sporazuma i međunarodne pravne pomoći. Odbacivanje takvih dokaza stavlja određene skupine žrtava u neravnopravan položaj, iako je njihov stradalnički status nesporan. Ova dopuna osigurala bi dosljednu zaštitu prava svih civilnih žrtava.	ističemo da je navedeno sukladno Odluci Ustavnog suda prema kojoj se kao pisano dokazno sredstvo ne može poslužiti dokumentacija izdana od strane države i ona ne može biti dokaz o događaju koji se zbao na teritoriju Republike Hrvatske.
7	DOCUMENTA - CENTAR ZA SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA Učinkovitost i trajanje postupka Komentar: Documenta je tijekom monitoringa provedbe Zakona zabilježila značajne probleme s postupanjem po zahtjevima - mnogi korisnici nisu dobili rješenje ni više od godinu godine nakon podnošenja. Prijedlog dopune: Zakonski propisati maksimalni rok za donošenje rješenja (npr. 90 ili 180 dana), uz obvezu informiranja podnositelja o statusu zahtjeva svakih 60 dana. Uz to, predvidjeti naknadu štete ili naknadu za korisnika u slučaju prekoračenja roka. Prijedlog dopune (detaljnije): Predlažemo da se u Zakon unese obvezu donošenja rješenja u razumnom i jasno propisanom roku (primjerice 90 ili 180 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva). U slučaju da rok bude probijen, korisnik bi trebao imati pravo na naknadu zbog administrativnog kašnjenja, po uzoru na rješenja iz Zakona o pravu na suđenje u razumnom roku. Time bi se osigurao osjećaj pravne sigurnosti i predvidivosti postupka, a institucije bi bile dodatno motivirane da efikasno postupaju. Također, predlažemo obvezu Ministarstva da podnositelje obavještava o statusu postupka svaka dva mjeseca, čime bi se smanjila neizvjesnost i osjećaj zapostavljenosti članova obitelji žrtava i preživjelih stradalnika.	Nije prihvaćen U svezi navoda o dugotrajnosti postupka ističemo kako je u prvostupanjskom postupku potrebno pribaviti dokaze propisane Pravilnikom o načinu ostvarivanja statusa i prava civilnih stradalnika iz Domovinskog rata (NN, br. 118/21), a ukoliko se radi o ostvarivanju statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata potrebno je i obaviti vještačenje o uzroku i stupnju oštećenja organizma civilnog invalida iz Domovinskog rata. U cilju rasterećenja i olakšanja postupka strankama, sve dokaze i podatke o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija kod javnopravnih tijela ili suda, službena osoba pribavlja po službenoj dužnosti. Prema Zakonu o općem upravnom postupku (NN, br. 47/09, 110/21) službena osoba u postupku utvrđuje činjenično stanje svim sredstvima prikladnim za dokazivanje te u tu svrhu može pribaviti isprave, saslušati svjedoke, pribaviti nalaz i mišljenje vještaka i obaviti očevid. Rokovi za donošenje rješenja te mogućnosti i prava stranke u slučaju nedonošenja rješenja u roku propisani su Zakonom o općem upravnom postupku.
8	DOMAGOJ GMAZ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA Poštovani predlažem nekoliko prijedloga za poboljšanje života civilnih stradalnika Domovinskog rata pogotovo ranjene djece iz domovinskog rata: 1.	Djelomično prihvaćen Prijedlozi navedeni pod točkama 1. i 2. nisu predmet ovoga Zakona te se uređuju posebnim propisima. U svezi točke 3. ističemo da će se ovim Nacrtom dodatno omogućiti proširenje prava na ostvarivanje prava u svezi obrazovanja (pravo na udžbenike i stipendija). Međutim propisivanje prednosti pri upisu

ranjeni civilni stradalnici (pogotovo ranjena malodobna djeca) a koja su u radnom odnosu da budu oslobođena plaćanja PDV-a na plaći (tj da im se poveća osobni porezni odbitak, sada imaju odbitak po Zakonu o invalidima koji iznosi 0,3 x osobni odbitak od 600 eura. Predlažem oslobađanje u cijelosti) 2. subvencionirana kamata na stambene kredite (pogotovo za ranjenu djecu) kako bi mogli korisnici poboljšati životne uvjete 3. prednost za djecu civilnih stradalnika koji upisuju fakultetsko obrazovanje (kao što imaju djeca branitelja) nadam se da ćete razmotriti neke od prijedloga civilnog stradalnika Domovinskog rata koji je ranjen kao malodobna osoba S poštovanjem,	na fakultete nije moguće. Naime, prema odredbi članka 65. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj: 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/00, 124/00 – pročišćeni tekst, 28/01, 41/01 – pročišćeni tekst, 55/01 – ispravak, 76/10, 85/10 – pročišćeni tekst, 05/14 – odluka Ustavnog suda RH) svakomu je dostupno, pod jednakim uvjetima, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje u skladu s njegovim sposobnostima, a člankom 67. Ustava jamči se autonomija sveučilišta te samostalno odlučivanje sveučilišta o svom ustrojstvu i djelovanju.
9 PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA, NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA Pozitivno je da je prepoznato da je prava potrebno prilagoditi potrebama i trenutačnom ekonomskom stanju u RH, odnosno omogućiti rast prava/prilagođavanje na godišnjoj razini, a posebice što se opseg prava širi na područje zdravstvene zaštite, kao i na pravo na troškove ukopa. Pri tome koristimo priliku podsjetiti da je upravo omogućavanje obveznog zdravstvenog osiguranja, ukoliko isto nemaju po nekoj drugoj osnovi, te oslobađanje od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, bio prijedlog ove institucije i 2021. godine, u postupku izrade Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata. S obzirom da tada nije bio prihvaćen, pozitivno je da se to predlaže sada ovim izmjenama i dopunama. Istovremeno ukazujemo da su izmjene i dopune Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata prilika i za njegovo dodatno poboljšanje. Naime, člancima 73.-75. propisano je da se činjenica da je rana ili bolest zadobivena, da je bolest nastala ili se pogoršala, odnosno da je osoba poginula, umrla ili nestala, pod okolnostima iz čl. 9. ovoga Zakona, dokazuje isključivo dokumentacijom izdanom od nadležnih tijela Republike Hrvatske. Kao i prilikom donošenja Zakona 2021. godine, ovom prilikom ponovno ukazujemo na mogućnost da se zakonskim odredbama predvide i iznimke, s obzirom da neke osobe koje bi prema odredbama ovoga zakona bile civilni stradalnici iz Domovinskog rata, nakon stradavanja nisu imale pristup nadležnim tijelima RH odnosno policijskim upravama, medicinskim ustanovama ili drugim nadležnim tijelima. S tim u svezi navodimo i da se u upravnom postupku činjenice dokazuje različitim sredstvima (ispravama, saslušanjem svjedoka, nalazima i mišljenjima vještaka i dr.) te bi i u postupku utvrđivanja statusa civilnih stradalnika rata bilo moguće predvidjeti iznimke odnosno omogućiti širu mogućnost dokazivanja imajući u vidu okolnosti pojedinačnog slučaja. Pored navedenog, koristimo prigodu ukazati kako organizacije civilnog društva koje aktivno prate provedbu Zakona o civilnim stradalnicima Domovinskog rata, navode da pri odbijanju zahtjeva	Nije prihvaćen U svezi navoda da se u postupku ne priznaje medicinska dokumentacija izdana od strane države, ističemo da je navedeno sukladno Odluci Ustavnog suda prema kojoj se kao pisano dokazno sredstvo ne može poslužiti dokumentacija izdana od strane države i ona ne može biti dokaz o događaju koji se zbio na teritoriju Republike Hrvatske. S obzirom da je Domovinski rat bio oslobodilački rat u kojem su hrvatski branitelji iz Domovinskog rata i hrvatski narod branili su i obranili Republiku Hrvatsku unutar međunarodno priznatih granica od oružane agresije koju je izvršila Srbija, Crna Gora i Jugoslavenska narodna armija s oružanom pobunom dijela srpskog pučanstva u Republici Hrvatskoj, propisano je da prava prema ovome Zakonu ne mogu ostvariti pripadnici, pomagači ili suradnici neprijateljskih vojnih i paravojnih postrojbi koji su sudjelovali u oružanoj agresiji na Republiku Hrvatsku, kao ni članovi njihovih obitelji temeljem njihova stradavanja. U svrhu utvrđivanja navedene zapreke osnovano je Povjerenstvo koje utvrđuje postojanje, odnosno nepostojanje navedene zapreke na temelju svih raspoloživih resursa i podataka institucija Republike Hrvatske. Povjerenstvo nije u mogućnosti navesti razloge na osnovu kojeg je donijelo mišljenje o postojanju zapreke kada se isti temelje na podacima koji su sukladno Zakonu o tajnosti podataka („Narodne novine“, br. 79/07. i 86/12.) klasificirani stupnjem tajnosti »POVJERLJIVO« čije bi neovlašteno otkrivanje naštetilo vrijednostima iz članka 6. tog Zakona odnosno nanijelo nepopravljivu štetu nacionalnoj sigurnosti i vitalnim interesima Republike Hrvatske. Pristup klasificiranim podacima uređen je člankom 20. Zakona o tajnosti. Stoga, Povjerenstvo isključivo na zahtjev nadležnog tijela u propisanom postupku može dostaviti traženi klasificirani dokument koji upućuje na postojanje navedene zakonske zapreke.

	temeljem čl. 5. Zakona, prvostupanjsko tijelo u rješenjima samo navodi da je Povjerenstvo dalo mišljenje da u pogledu pojedine osobe postoji zapreka iz ovoga članka, no bez dodatnih obrazloženja. Usljed toga, prema navodima organizacija civilnog društva, dio podnositelja zahtjeva za priznavanjem statusa civilnog stradalnika nakon negativne odluke odustaje od daljnjeg postupka. Koristimo priliku ukazati na presudu Europskog suda za ljudska prava u predmetu F.S. protiv Hrvatske iz prosinca 2023. godine (zahtjev br. 8857/16/20). Iako u tom slučaju nije bila riječ o postupku ostvarivanju prava iz Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata, naime, podnositelj zahtjeva je bio stranac sa stalnim boravkom u Hrvatskoj koji je podnio zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva, na ovu se presudu ukazuje jer je u njoj Sud naveo da, u tom postupku, domaća tijela osim općenite izjave (da je utvrđeno da podnositelj predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti), nisu obrazložila na čemu su temeljila svoju procjenu, slijedom čega je, prema mišljenju Europskog suda, bilo značajno ograničeno pravo podnositelja zahtjeva da bude obaviješten o činjenicama na kojima su se temeljile odluke domaćih vlasti. Kako mu nije bio omogućen ni kratak pregled činjenica koje su poslužile kao osnova za zaključak da je predstavljao prijetnju nacionalnoj sigurnosti, Europski sud je zaključio da podnositelj nije mogao primjereno izložiti svoje argumente tijekom sudskog postupka.	
10	MIRA SKUKAN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA , Članak 3. Pozdravljam prijedlog izmjena kojima se predviđa usklađivanje osobne invalidnine civilnih stradalnika s odredbama Zakona o hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji. Smatram da je važno priznati žrtvu civilnih stradalnika i osigurati im dostojanstven položaj u sustavu prava. Ipak, držim da bi u daljnjem razmatranju trebalo otvoriti mogućnost povećanja stopa osobne invalidnine za sve skupine (I.–X.), uz odgovarajuće usklađivanje i Zakona o hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji. Na taj bi način sustav bio pravedniji i dosljedniji prema svim kategorijama kojima se osobna invalidnina priznaje. Također, želim ukazati na razliku između osobne invalidnine i inkluzivnog dodatka koji ostvaruju osobe s invaliditetom. Primjerice, u 2025. godini osobna invalidnina HRVI za skupinu X (20 % invaliditeta) iznosi 23,92 eura, dok najniži inkluzivni dodatak (5. razina) iznosi 138 eura, a najviši 720 eura. Iako su svi korisnici ujedno osobe s invaliditetom, važno je imati na umu da se osobna invalidnina branitelja i civilnih stradalnika temelji na žrtvi i posljedicama proizašlim iz Domovinskog rata. Upravo zbog toga, njihova prava ne bi trebala biti niža od onih koja se ostvaruju po drugim osnovama. Posebno ističem i položaj hrvatskih ratnih vojnih invalida (HRVI). Njima se osobna invalidnina isplaćuje kao kompenzacija za trajna oštećenja zdravlja nastala u obrani Republike Hrvatske. To nije samo financijska potpora, već i	Primljeno na znanje Ovim izmjenama i dopunama Zakona mijenja se model određivanja iznosa prava na način da se iznos prava određuje Odlukom Vlade Republike koja će se donositi svake godine. Time će se stvoriti pretpostavke za rast prava iz Zakona.

	oblik društvenog priznanja njihove žrtve. Njihov doprinos stvaranju slobodne i samostalne države je nemjerljiv i upravo bi zbog toga razina njihovih prava trebala odražavati taj poseban značaj. Zaključno, podržavam predložene izmjene, ali ujedno potičem na daljnje unapređenje sustava osobnih invalidnina kako bi on pravedno vrednovao i civilne stradalnike i hrvatske ratne vojne invalide, u skladu s njihovim doprinosom i žrtvom.	
11	DOCUMENTA - CENTAR ZA SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA , Članak 7. Status i prava na naknadu djece ubijenih ili nestalih roditelja Komentar: Nepriznavanje statusa osobe koja je dijete ubijenog ili nestalog roditelja predstavlja ozbiljan problem. Prijedlog dopune: Priznati status i prava djeci ubijenih ili nestalih roditelja bez obzira na njihovu sadašnju dob, jer je ključno da su u trenutku stradanja roditelja bili maloljetni. Prijedlog dopune (detaljnije): Predlažemo da se izmjenama i dopunama Zakona priznaju prava djece ubijenih ili nestalih roditelja, kako bi stekli pravo na status i pripadajuća prava bez obzira na njihovu današnju životnu dob. Odredba bi se trebala odnositi na sve koji su u trenutku smrti ili nestanka roditelja bili djeca (maloljetne osobe), neovisno o tome koliko godina imaju danas. Takvim rješenjem ispravila bi se očita nepravda prema onima koji su kao djeca pretrpjeli gubitak, ali ih zakon zbog administrativne dobi sada isključuje. Time bi država pokazala istinsku brigu za najranjivije skupine iz vremena rata, a sustav bi postao pravedniji i uključiviji.	Nije prihvaćen Prema važećem Zakonu status člana obitelji poginulog ili nestalog civila iz Domovinskog rata dijete poginule ili nestale civilne osobe pod okolnostima određenim Zakonom može ostvariti neovisno o dobi u trenutku podnošenja zahtjeva. Za osobe koje ostvare navedeni status Zakonom je predviđeno ostvarenje prava pod zakonom propisanim uvjetima. Tako npr., također neovisno o dobi, dijete koje je ostvarilo navedeni status, pod uvjetima određenim Zakonom može ostvariti pravo na novčanu naknadu za civilne stradalnike iz Domovinskog rata, jednokratnu novčanu pomoć, prednost pri zapošljavanju i dr. Jedino je mogućnost ostvarivanja prava na obiteljsku invalidnu propisana do kraja propisanog trajanja redovitog obrazovanja, a najkasnije do navršene 26. godine života.
12	DOCUMENTA - CENTAR ZA SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA , Članak 12. Uloga socijalne podrške i psihosocijalna pomoć Komentar: Zakon predviđa psihosocijalnu i pravnu pomoć, no Documenta upozorava da korisnici često ne dobivaju adekvatnu podršku u praksi. Prijedlog dopune: Predvidjeti evaluaciju kvalitete i dostupnosti pravne i psihosocijalne pomoći kroz redoviti monitoring i izvješćivanje, te osigurati dostupnost ovih usluga u svim županijama (posebno ruralnim područjima). Prijedlog dopune (detaljnije): Iako Zakon predviđa psihosocijalnu i pravnu pomoć, u praksi su te usluge nedovoljno razvijene i neujednačeno dostupne – osobito u manjim i ruralnim sredinama. Predlažemo da se propiše obveza Ministarstva da uspostavi sustavnu mrežu pružatelja psihosocijalne pomoći, u suradnji s centrima za socijalnu skrb i udrugama civilnog društva. Predlažemo redovnu dopunu popisa koji je 2014. godine objavila Documenta: https://documenta.hr/wp-content/uploads/2020/09/popis_pruzatelja-usluga_web.pdf. Također je potrebno osigurati redovitu evaluaciju kvalitete pruženih usluga i javno objavljivanje izvješća o tome koliko je korisnika ostvarilo pravo na savjetovanje,	Nije prihvaćen Važećim Zakonom već je detaljno uređeno pružanje psihosocijalne pomoći te je uspostavljena mreža pružanja psihosocijalne pomoći. Člankom 53. je propisano da se psihosocijalna pomoć sastoji od individualnog psihosocijalnog savjetovanja, grupnog psihosocijalnog tretmana, mobilnih obilazaka radi redovitog praćenja stanja i potreba civilnih stradalnika iz Domovinskog rata te žurnih obilazaka i kriznih intervencija u slučajevima prosuicidalnih izjava, smrti, izrazito lošeg socijalno-ekonomskog, stambenog i/ili zdravstvenog stanja civilnih stradalnika iz Domovinskog rata. Također je propisano da se psihosocijalna pomoć organizira se na lokalnoj odnosno županijskoj razini, stacionarno u prostorijama područnih jedinica i centara za psihosocijalnu pomoć i mobilno putem organiziranih posjeta domu i obitelji. Ministarstvo kontinuirano organizira provođenje edukacija u svrhu unapređenja kompetencija za savjetodavni rad s korisnicima te prati njihov rad. Područni odjeli i centri za psihosocijalnu pomoć svakodnevno, redovito komuniciraju s (lokalnim i regionalnim) zavodima za socijalni rad, predstavnicima lokalne, gradske i županijske vlasti te zdravstvenim ustanovama. Stalna komunikacija i suradnja postoji i s udrugama proizašlim iz Domovinskog rata, a cilj suradnje i komunikacije je informirati, učiniti dostupnim programe Ministarstva te osigurati brže i učinkovitije

	pravnu pomoć i psihološku podršku. Time bi se spriječilo da pravo ostane mrtvo slovo na papiru i ojačala bi se stvarna podrška žrtvama.	rješavanje konkretnih potreba i teškoća korisnika. Također, područni odjeli na lokalnoj razini u svrhu upoznavanja šireg kruga korisnika s postojećim i novim aktivnostima i programima Ministarstva hrvatskih branitelja, informiraju korisnike i putem članaka na lokalnim novinskim portalima ili putem lokalnih radio stanica.
--	--	---